

KÜLÖNFÉLÉK

A mozgást kifejező igék szinonimikája korai bibliafordításainkban

44. **procedo** (97). Jelentése: 1. 'előlép', 'előremegy'; 2. 'megjelenik'; 3. 'tovább tart'; 4. 'előbbre jut'. C.: *Ele ióuók, megiek*; MA.: *Elmegyóc, Jövóc, Szarmazom*; PP.: *El-mégyek, Jövök, Származom*.
megy: Szám. 1,20: „procedentium ad bellum”: „kék mýnd hadra *mehethneenek*” (JordK. 44a) ~ „minden hadba *kimehető*” (KárB.) ~ „mind akik alkalmasak voltak hadba vonulásra” (Bibl.

73); *el é b b m e g y*: Mt. 4,21: „procedens inde vidit alios duos fratres”: „innèn *èleb menuen* lata mas ket at’afiat” (MK. 10a) ~ „*el nýomothvan* eennen lata malket at’affýakat” (JordK. 87d) ~ „onnat *eléb ménuen* láta más ket atyafiakat” (KárB.) ~ „Útjukat folytatva megpillantott két másik testvért” (Bibl. 73); *el é b e m e g y*: Jn. 12,13: „processerunt obviam ei”: „*mènènc nèki o èlèibè*” (MK. 98va) ~ „*eleybe keleenek*” (JordK. 145c) ~ „*eleibe ménénec*” (KárB.) ~ „*kivonultak eléje*” (Bibl. 73); *e l e v e m e g y*: Jn. 18,4: „processit, et dixit eis”: „*èlèue mène* ̣ monda azocnac” (MK. 104rb) ~ „*eleygben ýarwla* es monda hwnékýk” (JordK. 149b) ~ „*elö áluán* monda nékiec” (KárB.) ~ „*Eléjük ment* hát és megszólította őket” (Bibl. 73).

j á r: Jud. 16,27: „Erat autem, diebus festis, procedens cum magna gloria”: „Innènapocban keđ nag diłoféggèl *iaruala*” (BK. 47) ~ „ez Iudith kedeeğh innep napokon ... Tyzeletefléégel *yar vala*” (SzékK. 9) ~ „Judith pedig az ő életében mind az fzéses földön ditłoféggel híres vala” (KárB.) ~ „Egész életében megbecsülték az egész országban” (Bibl. 73).

e l e v e j ö n: Jn. 5,29: „procedent qui bona fecerunt”: „*èlèuè ion^c* kic iokat töttenèc” (MK. 89va) ~ „*elöwe ýewnek* kýk yoith tettek eelethnek ffel tamadařara” (JordK. 139c) ~ „Es az kic iókat czelekedtenec, *ki ionec* az élet nec feltámadářara” (KárB.) ~ „és *elöjönnek*, akik jót tettek” (Bibl. 73); *k i j ö n*: Mt. 15,11: „sed quod procedit ex ore”: „*dè mel’ žabol ki iö*” (MK. 21vb) ~ „De az ký ký ýew embernek žaýabol” (JordK. 93d) ~ „hanem az mi *ki iö* az fžáián” (KárB.) ~ „hanem ami *elhagyja* a száját” (Bibl. 73).

k i v é p i k: Ps. 18,6: „ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo”: „ment terembelöl *ki vepok* völegén” (DK. 20r) ~ „w mykeppen wewlegen *ky ywué* w haylokokbol” (KeK. 33) ~ „Kiben mint völegény, Reggel *felkél* fzésen ő ágyas-házából” (MAZs.) ~ „Es az vgy mint egy völegén *ki iöuén* az ő ágyas hazából” (KárB.) ~ „mint a völegény, lakából úgy *kel fel*” (Bibl. 73).

e l ö t á m a d: Ps. 44,5: „prosperè procede, et regna”: „*végekeziel* || *tamağ elö* es orzagol” (DK. 50v) ~ „gyekezeyel bewlegefth *kel fel* ees orzagly” (KeK. 113) ~ „Ez ékefléğben végy gyözedelmet” (MAZs.) ~ „Es légyen az te ékefléğben *elö menetelöd*” (KárB.) ~ „Szállj sikra a húségért, alázatért és igazságért” (Bibl. 73).

s z á r m a z i k: MK. 7,15: „sed quae de homine procedunt”: „de mel’ec emberből *žarmaznac*” (MK. 42vb) ~ „De kýk emberből *žarmaznac*” (JordK. 106d) ~ „hanem az mellyek az emberből *fžarmaznac*” (KárB.) ~ „ami belöle *származik*” (Bibl. 73).

m e g é l e m e d i k: Lk. 1,18: „uxor mea processit in diebus suis”: „èn fèlèfègèm *megèlèmet* o napiban” (MK. 54rb) ~ „az en felefeeghem *el mwltá ýdeýth*” (JordK. 113d) ~ „az én felefégemis igen idös” (KárB.) ~ „már feleségem is *elöre haladt* a korban” (Bibl. 73).

k i h í r h e s z i k: MK. 1,28: „processit rumor eius”: „legottan *ki hirheuec* o hire” (MK. 36vb) ~ „ennek híre *ký zellýwle*” (JordK. 103a) ~ „*Elméne* azért azonnal az ő híre” (KárB.) ~ „Hamarosan *elterjedt* a híre” (Bibl. 73).

45. **proficiscor** (132). Jelentése mai szótáraink szerint: 1. ’elindul’; 2. ’elutazik’; 3. ’megy’; 4. ’ered’; 5. ’támad’. C.: *El megiek*; MA.: *Elmegyec*; PP.: *Elmégyek*.

e r e d: Mt. 21,33: „peregre profectus est”: „omaga *žarandoclani èredet*” (MK. 27rb) ~ „hozýw vtra *menee*” (JordK. 97a) ~ „ő maga meřfže földre *mène*” (KárB.) ~ „*elment* idegenbe” (Bibl. 73); *e l e r e d*: Rút 1,19: „profectaeque sunt simul et venerunt in Bethlehem”: „ègèmbè *èlèrèdèn^c*. ̣ iutanac Bèthlèhèmbè” (BK. 3) ~ „*El ménénec* azért ketten ök, míg iutanac Bethlehembe” (KárB.) ~ „*Elementek* hát mind a ketten Betlehembe” (Bibl. 73); Jud. 10,5: „Imposuit itaque abrae suae ... et profecta est”: „vètè o Abraiara ... || fãitot ̣ *èlèrèdè*” (BK. 31—2) ~ „fel raka az abranak ... faytoth, es *el meene*” (SzékK. 64) ~ „az fžólgáló leánnac hátára adá Eckèppen *ki ménuén* Betulia várořnak kapuiához” (KárB.) ~ „*Kimentek* Betilua [!] kapujához” (Bibl. 73); Mt. 25,15: „Et profectus est statim”: „̣ legottan *elèredet*” (MK. 31ra) ~ „es azonnal *elmeene*” (JordK. 99c) ~ „és azonnal *el mégyen* meřfže földre” (KárB.) ~ „aztán *útra kelt*” (Bibl. 73); Mk. 16,20: „Illi autem profecti praedicaverunt ubique”: „Ažoc ke *èlèrèduen* pđicaltanac mèdènöt” (MK. 53vb) ~ „Azok kedyglen *el menwen* mýndenwth predicallanak” (JordK. 113c) ~

„Azoc pedig *ki ménuén* p̄redikállánac mindenűt” (KárB.) ~ „ők meg *elmentek*, és mindenűt hir-dették az evangéliumot” (Bibl. 73); *ki ered*: Kiv. 16,1: „Profecti sunt de Elim”: „Es *ký eredween* helyűymből” (JordK. 30a) ~ „Elimből pedig *el menuén*” (KárB.) ~ „*Elindultak* Elimből” (Bibl. 73).

el megy: ApCs. 20,1: „et profectus est ut iret in Macedoniam”: „*Meene el* Macedoniaban” (JordK. 166a) ~ „*el indúla* hogy menne Macedoniába” (KárB.) ~ „és *elindult*, hogy Macedóniába menjen” (Bibl. 73).

kijön: Zsid. 3,16: „qui profecti sunt ex AEgypto”: „*kýk kýwe* ýeweenek egiptomból” (JordK. 172b) ~ „azoc az kic AEgyptumból *ki iönnenec uala*” (KárB.) ~ „akik Mózes vezetésével *kivonultak* Egyiptomból” (Bibl. 73).

46. **progreior** (6). Jelentése: 1. 'előlép', 'nyomul'; 2. 'halad', 'továbbmegy'. C.: *Eleb megiek*; MA.: *Elébmegyek, Eléjaruloc*; PP.: *Elébb-megyek, Elő-járúlok*.

megy: Ter. 12,9: „et ultra progrediens ad meridiem”: „hogy *meennek* kanaánnak feldeere” (JordK. 4c) ~ „szűnetlen *menuén* az Chanaan földénc del felöl valo részére” (KárB.) ~ „hogy Kánaán földjére *menjenek*” (Bibl. 73); *elébb megy*: Mt. 26,39: „Et progressus pusillum, pro-cidit in faciem suam”; „Es kèuefènne *èleb menuen* èsec ɔ orćaiara” (MK. 33ra) ~ „Es *tawol nyomothwan* hűw thewlek arczwl ala effeek” (JordK. 100c) ~ „Es egy keueffe *elö ménuén* artzal le eféc” (KárB.) ~ „Valamivel *odébb ment* és leborulva így imádkozott” (Bibl. 73).

jár: MK. 2,23: „discipuli eius coeperunt progredi et vellere spicas”: „ɔ taneiuani *jarattoc* kezden^c gabona f̄ot ýagatnioc” (MK. 37vb) ~ „a' tanoýthwanok kezdének *elöl menny* és az gabona ffeeben *zagathny*” (JordK. 103c) ~ „az tanítványok *mentekben* kezdéc az gabona feieket *szagatni*” (KárB.) ~ „Tanítványai útközben *tépdesték* a kalászt” (Bibl. 73).

47. **proximo** (5). Igeként nincs szótározva. Calepinusnál nincs közölve; MA.: *Igen Közelitec* hozzá; PP.: *Igen közelítek* hozzá.

köz el get: Zsid. 7,19: „introductio vero melioris spei, per quam proximamus ad Deum”: „az máfonnan vött reménfég, mellync általa *közégetűnc* Iftenhöz” (KárB.) ~ „csak előkészítője volt egy jobb reménynek, amely *közélebb visz* az Istenhez” (Bibl. 73).

egybe ütközik: 1. Mak. 9,12: „et proximavit legio ex duabus partibus”: „*Egybe ütközé-nec* azért mind à két felöl való feregec” (KárB.) ~ „A csatasorok két oldalról *közéledtek*” (Bibl. 73).

48. **recedo** (219). Jelentése: 1. 'elmegy', 'eltávozik'; 2. 'otthagyl'; 3. 'felhagy vmivel'. C.: *Hatra terők, el megyők*; MA.: *Hatraterec, El megyec, El tavezom*; PP.: *Hátratérek, El-megyek, El-távozom*.

el megy: Ps. 43,19: „Et non recessit retro cor nostrum”: „*[el]menth*” (AKT. 26) ~ „Es mi zivõnk *vizha* nem *ment*” (DK. 50r) ~ „Ees nem *teerth hatra* my zywenk” (KeK. 111) ~ „A' mi szívünk nem *fordúl viÉfa*” (MAZs.) ~ „Nem l'akadott el tñled az mi ziuñnc” (KárB.) ~ „Szívünk nem *fordult el* tñled” (Bibl. 73); Jud. 13,25: „ut non recedat laus tua de ore hominum”: „hog èmbèrec zaiabol nem *mègèn èl*” (BK. 39) ~ „hoé *el* ne *tawozyek* az te dyč || ééreted embereknek zayabol” (SzékK. 81) ~ „Mert foaha el nem feleytic az te reménfégedet az emberec” (KárB.) ~ „a bizalom ... nem vész ki soha az emberek szivéből” (Bibl. 73); Mt. 12,15: „Jesus autem sciens recessit inde”: „Ihc ke tuduan *èlmène* onnaton” (MK. 18rb) ~ „Iesus kedýglen meg thwdwan *elmeene* oñan” (JordK. 91d) ~ „Iesus pedig ezt mikor meg értette vólna, *el méne* onnét” (KárB.) ~ „Amikor Jézus ezt megtudta, *elment* onnét” (Bibl. 73); Lk. 24,51: „dum benediceret illis, recessit ab eis”: „micor megaldottaolna azocat *èlmenè* ɔ t̄ollɔc” (MK. 84vb) ~ „hogy meg aldotta vona hűwket *el tawozek* hűw thwlok” (JordK. 135c) ~ „mikor on ò aldana azókat, ò tñlõc *el szakaduan* oda fel vitetic vala menybe” (KárB.) ~ „Áldás közben *megvált* tñlük” (Bibl. 73).

eltávozik: Jud. 9,17: „quando recessit a cultu Domini sui”: „midõn *ètawozot* ɔ vra iftènen^c. zolgalattatol” (BK. 18) ~ „mykor *el thawozoth* az ò vranak yftènének thyzteléfétõl” (SzékK. 22) ~ „Mihelt pedig az WRtõl mellyet ò eleikbe rendelt vala, *el táuozánac*” (KárB.) ~ „Amikor azonban *letérték* a megszábotott útról” (Bibl. 73); Lk. 4,13: „consummata omni tentatione,

diabolus recessit”: „az őrđog mēđz kēfertēt megtokēluen *ēltavo zec*” (MK. 58ra) ~ „mýnden kefertet el veghezwen az erdegh *el táwo zeeek hŵ thŵle*” (JordK. 116b) ~ „minec vtanna el végeztetet vólna minden kēfertés, *el táuo zec* ő töle ideig az őrđog” (KárB.) ~ „a sátán ezekkel a kísértésekkel hiába próbálkozott, egy időre *elhagyta* Jézust” (Bibl. 73).

el jō n: Jud. 11,3: „quia ex causa recessisti ab illis”: „miokért *iōttēl lēg ēl* azoctol” (BK. 33) ~ „mi okon *futottal el* tölőc” (KárB.) ~ „miért *menekültél el*” (Bibl. 73).

el m ú l i k: Jel. 6,14: „caelum recessit sicut liber involutus”: „az mený *el mwleek* mýnt ha egy kenývet be tettenek vona” (JordK. 189d) ~ „az *eg el takaradéc* mint mikor az papiroflat egybe takariác” (KárB.) ~ „Az *ég eltűnt*, mint egy felgöngyölt könyvtekeres” (Bibl. 73).

49. **redeo** (42). Jelentése: 1. ’visszamegy’, ’visszatér’; 2. ’befolyik’ (pénz); 3. ’marad vkire’. C.: *Vizzaterok*; MA.: *ViĚĚa terec, Meg jōvōc*; PP.: *ViĚĚa-térek, Meg-jōvōk*.

el tá v o z i k: Ter. 8,3: „Reversaeque sunt aquae de terra euntes et reduntes”: „*El táuo zánac* az vizec á földnec űzinéröl” (KárB.) ~ „és a víz lassan *leapadt* a földön” (Bibl. 73).

fordul: Jud. 16,25: „unusquisque rediit in domum suam”: „egmēdenic queibē *fordola*” (BK. 46) ~ „kyky mynd az || ō hazayaba *téere*” (SzékK. 98) ~ „kiki mind az ő tartományába *méne*” (KárB.) ~ „mindenki *hazament*” (Bibl. 73); Ps. 108,14: „In memoriam redeat iniquitas patrum eius in conspectu Domini”: „Emlekezetbe *fordoll’on* o at’anak hamiffága vmac zemel’e elōt” (AK. 123) ~ „V at’anak hamoffágok *elō iōiqn* emleitetben vr elōt” (DK. 99r) ~ „Emlekezetbe *ywyen* w akyoknak [!] kegyetlenűege wrnak elette” (KeK. 304) ~ „el ne felejtse az Isten Bűnöket ő elejeknek” (MAZs.) ~ „Az ő atyainac álnokfága légyen emlekezetben az Wr elōtt” (KárB.) ~ „Atyáink bűnét ne feledjék” (Bibl. 73); Ám. 4,8: „non redistis ad me”: „*nē fordolatoc* en hoziá” (BK. 220) ~ „mēg is nem *terétec* en hozzám” (KárB.) ~ „mégsem *tértetek vissza* hozzám” (Bibl. 73); Lk. 8,40: „Factum est autem, cum redisset Jesus”: „Lōt ke micor *megfordoltuolna i*” (MK. 64va) ~ „Leen azért hogý Iefus *atal terth vona*” (JordK. 120d) ~ „Es lōn hogy mikor *meg tert vólna* Iefus” (KárB.) ~ „Amikor Jézus *visszaérkezett*” (Bibl. 73); *megfordul*: Ps. 77,39: „spiritus vadens et non rediens”: „mert teft el ménō zellet: es nem *meg fordolo*” (AK. 79) ~ „hoğ vk testek el mvlo · zellet · es *meg* nem *terō*” (DK. 74r) ~ „teftetek volnanak el mwlo lelkefek ees *meg* nem *terek*” (KeK. 201) ~ „Mint a’ fzel a’ melly hirtelen elzudúl Es ő fuvállafa *hátra* nem *fordúl*” (MAZs.) ~ „és olyanoc mint az el múló es *meg* nem *terō* l’el” (KárB.) ~ „mint a fuvallat, amely eloszlik és nem *tér vissza*” (Bibl. 73).

b e m e g y: Eszt. 2,14: „nec habebat potestatem ad regem ultra redeundi”: „nem valuala touabba hatalmat kiralhoz *bēmēni*” (BK. 52) ~ „Nem *mégyen vala* az külömben az királyhoz” (KárB.) ~ „Többé nem *léphetett be* a királyhoz” (Bibl. 73); *h a z a m e g y*: Lev. 25,10: „Revertetur homo ad possessionem suam”: „ackor minden ember nec űzabad légyen az ő nemzetűege közzé *haza menni*” (KárB.) ~ „mindenki *térjen vissza* családjához” (Bibl. 73); *m e g m e g y*: Mt. 2,12: „ne redirent ad Herodem”: „hog ne *mennenēc meg* herodēűhez” (MK. 9ra) ~ „hoğ ne *terneenek* herodēűhez” (JordK. 87a) ~ „hogy Herodeshōz *viĚĚa* ne *mennēc*” (KárB.) ~ „hogy ne *menjenek vissza* Heródeshez” (Bibl. 73).

t é r: ApCs. 8,25: „redibant Ierosolymam”: „efmegh Ierwfalembē *tereenek*” (JordK. 158a) ~ „*meg terēnc* Ierufálembe” (KárB.) ~ „*visszatértek* Jeruzsálembe” (Bibl. 73).

50. **regredior** (27). Jelentése: ’visszamegy’, ’visszatér’. C.: *Vizza terek*; MA.: *ViĚĚaterec, viĚĚalepec*; PP.: *ViĚĚa-térek, ViĚĚa-lépek, mégyek*.

m e g f o r d u l: Eszt. 4,9: „Regressus Athach, nuntiavit Esther omnia”: „*megfordola* Achad meghirdēte Hesternē. mēdenēkēt” (BK. 58) ~ „*El méne* azért Hathach, és meg mondá Elther nec Mardocheus beűzédit” (KárB.) ~ „Hatak *visszatért* és átadta Eszternek Mardocheus üzenetét” (Bibl. 73); Lk. 2,45: „non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem”: „mēgnēleluē *megfordolanac* ihrlmēbē” (MK. 56vb) ~ „meg ne lelwen *tereenek hátra* Ierwfalemben” (JordK. 115b) ~ „mikor ötet nem találtac vólna; *viĚĚa terēnc* Ierufálembe” (KárB.) ~ „Amikor nem találták, *visszafordultak* Jeruzsálembe” (Bibl. 73); Lk. 17,7: „qui regresso de agro”: „Kinēc a mežorol *megfordoluā*”

(MK. 75vb) ~ „ký mýkoron *haza ýew* az mezerel” (JordK. 128c) ~ „ki az mezőről *meg iött*” (KárB.) ~ „amikor a mezőről *hazajön*” (Bibl. 73); Lk. 24,9: „regressae a monumento”: „*megfordoluā* a koporfótól” (MK. 83vb) ~ „azon horaban *haza terween* az koporfótól” (JordK. 134d) ~ „*meg teruén* az koporfótól” (KárB.) ~ „A sírtól *visszatérve*” (Bibl. 73).

általtér: Ter. 32,10: „et nunc cum duabus turmis regredior”: „es ýme ma keth fereggel *terők atal* raytta” (JordK. 13d) ~ „mostan pedig két feregem vagyom” (KárB.) ~ „s most két táborom van” (Bibl. 73); *me gtér*: 1. Mak. 12,24: „quoniam regressi sunt principes”: „hogy az Demeter fő népei ... *tertenec vólna meg*” (KárB.) ~ „hogy Demetriusz vezérei *visszatértek*” (Bibl. 73); Zsid. 7,1: „qui obviavit Abrahae regresso a caede magno”: „ký eleýbe meene Abrahamnak *megh terween*” (JordK. 173b) ~ „ki Abrahamnac eleiben ment vala, mikoron ... *haza menne*” (KárB.) ~ „eléje ment a ... *hazatérő* Ábrahámnak” (Bibl. 73).

megy: 1. Mak. 11,51: „regressi sunt in Ierusalem habentes spolia multa”: „sóc pędával meg terhettetuén *ménénec* Ierufálēbe” (KárB.) ~ „aztán gazdag zsákmánnyal megrakottan *visszatértek* Jeruzsálembe” (Bibl. 73); *vi ssz a m e g y*: 2. Mak. 5,21: „velociter Antiochiam regressus est”: „hertelen Antiochiába *vi l? l? a méne*” (KárB.) ~ „aztán sietve Antiochiába *vonult*” (Bibl. 73).

51. **remeo** (1). Jelentése: 1. 'visszamegy', 'megjön'; 2. 'újra átél'. C.: *Vizza megiek, meg terek*; MA.: *Viššā megyec, Megterec, Hatrafolyoc, Viššāजारoc*; PP.: *Viššā-mégyek, Hátrafolyok, Viššā-járok*.

el megy: Tób. 10,7: „circuibat vias omnes per quas spes remeandi videbatur”: „Minden nap pedig ki mégyen vala a vtra, az mellyen azoc *el mentec vala*” (KárB.) ~ „Mindennap kiment és kémlelte az utat, amelyiken *elment*” (Bibl. 73).

52. **revertor** (589). Jelentése: 'visszafordul', 'visszatér'. C.: *Meg terek, meg ióúók*; MA.: *Megjóvóc, Megterec*; PP.: *Viššā-térek, Meg-jövök*.

vi ssz a t é r: 1. Kir. 15,30: „revertere mecum ut adorem Dominum Deum tuum”: „*terj viššā* velem, hogy imádgym az te Wradat Istenedet” (KárB.) ~ „*terj* velem *vissza*, hogy imádjam az Urat” (Bibl. 73).

fordul: Eszt. 5,10: „reversus in domum suam”: „*fordola* qhazaba” (BK. 60) ~ „házához *méne*” (KárB.) ~ „Ámán *hazament*” (Bibl. 73); Zak. 1,16: „revertar ad Ierusalem in misericordia”: „Irgalmaffagocba *fordoloc* Ihřlmhez” (BK. 295) ~ „*meg tertem* az Ierufálem városához kegyelmesen” (KárB.) ~ „Újra irgalommal *fordulok* Jeruzsálemhez” (Bibl. 73); *me g f o r d u l*: Rút 1,11: „Revertimini, filiae mi”: „*Fordollatocmę* en leanim” (BK. 2) ~ „*Terietec haza* édes leánim” (KárB.) ~ „*Menjetek haza* leányaim” (Bibl. 73); Jud. 15,8: „Hi vero qui victores reversi sunt”: „Azoc keđ kic gozoc lottékuala *megfordolanac*” (BK. 43) ~ „az kyc az ellenfeg *megh gózween terenek* betvliaba” (SzékK. 90) ~ „kic à hartzrúl *megterénec*” (KárB.) ~ „a harcból *visszatérve*” (Bibl. 73); Ps. 77,34: „querebant eum et revertebantur”: „kerelik vala otet *el meg fordolnak* vala” (AK. 78) ~ „kerelikvala vtet *es meg ternek vala*” (DK. 74r) ~ „kerelik vala wteth ees *meg ternek vala*” (KeK. 200) ~ „Istenhez ök ismétlen *terének*” (MAZs.) ~ „*meg kerelik vala otet*: és *meg tertec vala*” (KárB.) ~ „*megtértek* és kérdeztek utána” (Bibl. 73); Dán. 11,9: „revertetur ad terram suam”: „*megfordol* qföldebè” (BK. 162) ~ „*vi l? l? a ter* az ő földébe” (KárB.) ~ „de kénytelen *visszatérni* a maga földjére” (Bibl. 73); Mt. 2,12: „per aliam viam reversi sunt in regionem suam”: „mas vton *fordolanacmę* q országocba” (MK. 9ra) ~ „maf wton *meenenek* hw országokban” (JordK. 87a) ~ „más vton *terénec* az ő hazáiokba” (KárB.) ~ „más úton *tértek vissza* hazájukba” (Bibl. 73).

el t á v o z i k: Ter. 8,3: 1. a **redeo**-nál.

v á l t o z t a t: Ps. 103,29: „in pulverem suum revertentur”: „q porokba *valtoztatnak*” (AK. 110) ~ „qonq porogba *fordolnak*” (DK. 92v) ~ „wnen feldekbe *fordwnak*” (KeK. 277) ~ „Ottan elhálnak és porrá *változnak*” (MAZs.) ~ „el fogyátkoznak, és földde léfnek” (KárB.) ~ „és a porba *térnek*” (Bibl. 73).

(Folytatjuk.)